

покликанням природолюбом, натуралістом, він з незмінним прагненням від студентського віку віддавав себе науці про світ тварин у всіх його проявах. Універсалізм ученого відбитий в багатьох працях, присвячених і ссавцям, і проблемі захисту рослин від комах-шкідників, і в організації мисливського господарства в Україні, інших проблемах прикладної зоології. Не випадково у всі часи колеги губилися у тому, ким був Мигулін, теріологом чи ентомологом. А був він людиною науки, глибоко компетентною в багатьох галузях знань. Він успішно поєднував дослідження в галузі фауністики і екології хребетних, переважно ссавців, з проблемами сільського господарства. О. Мигуліна знали і як авторитетного еколога-фауніста, і як зоогеографа. Багато років він присвятив вихованню зоологів, у тому числі й прикладників, що працюють у сфері захисту рослин.

Помер Олексій Олексійович 1989 року, на 96-му році життя.

УДК [59(092)Захаренко]

І. П. Леженіна, канд. біол. наук, доцент

Державний біотехнологічний університет

ОЛЕКСАНДР ВСЕВОЛОДОВИЧ ЗАХАРЕНКО – ЕНТОМОЛОГ, ВИДАТНИЙ ОХОРОНЕЦЬ ПРИРОДИ (1948–2004 рр.)

Захаренко Олександр Всеволодович народився 15 травня 1948 р. в Харкові в родині відомих вчених-біологів.

У 1971 р. закінчив біологічний факультет Харківського державного університету ім. О. М. Горького (нині – Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна). Спеціалізувався на кафедрі гідробіології та зоології безхребетних. В 1971–1972 учбовому році О. В. працював викладачем біології та хімії в середній школі № 108 м. Харкова.

З 1972 р. вся професійна діяльність О. В. була пов'язана з ХНАУ ім. В. В. Докучаєва, де він пройшов шлях від старшого лаборанта (1972 р.), молодшого наукового співробітника (1974 р.), завідувача лабораторією лісівництва (1978 р.), старшого наукового співробітника (1979 р.), доцента (1987 р.) до професора кафедри зоології та ентомології (1997 р.), директора НДІ фітосанітарного моніторингу і проректора з наукової роботи ХНАУ.

Працюючи в університеті, він обрав темою своїх наукових досліджень сітчастокрилих. В короткий час він практично самостійно освоїв цю групу комах, зібрав необхідний матеріал і в 1979 р. успішно захистив кандидатську дисертацію на тему: «Фауна, екология и практическое значение сетчатокрылых (Insecta, Neuroptera) Левобережной Украины». Все своє наукове життя О. В. продовжував вивчати сітчастокрилих. У 1997 р. О. В. успішно захистив докторську дисертацію на тему «Сітчастокрилі (Insecta, Neuroptera) України і деякі питання охорони рідкісних і зникаючих комах», він був провідним ентомологом-неуроптерологом світового рівня, ним описаний 1 рід, 11 видів та 1 підвид сітчастокрилих, більш ніж 50 опублікованих наукових праць присвячено сітчастокрилим.

Важко переоцінити його внесок у заповідну справу. О. В., починаючи з 1980 р., досить багато часу і зусиль присвятив вивченню біологічного розмаїття і функціональної структури ентомофауни степів у заповідниках лісостепової і степової зон України та Росії, а також розробці методів охорони рідкісних і зникаючих видів комах та оптимізації заповідної справи, брав активну участь в організації регіонального ландшафтного парку «Печенізьке поле» в Харківській області. Він стає одним із організаторів і координаторів досліджень у степових заповідниках України. Український еколог, природоохоронець, письменник В. Є. Борейко наголошує, що Захаренком О. В. було створено Харківську школу поборників ідеї абсолютної заповідності. Ним було організовані численні експедиції з вивчення комах степової зони, впливу на них регуляторних заходів, розробці методів охорони рідкісних і зникаючих видів комах.

У 1989 р. О. В. був обраний головою Харківського відділення Українського ентомологічного товариства. Зусиллям О. В. та його колег і учнів при ентомологічному товаристві була створена необхідна матеріальна база, яка дозволила здійснювати ентомологічні дослідження, організовувати експедиції та видавничу діяльність. При товаристві була створена наукова бібліотека, музей і колекційні фонди. В дуже важких для країни умовах того часу йому вдалося не тільки зберегти товариство, але й вивести його на якісно новий рівень. На базі товариства було організовано проведення 4-го та 5-го з'їздів Українського ентомологічного товариства.

Упродовж багатьох років О. В. був головним редактором створених ним «Вістей Харківського ентомологічного товариства», заступником головного редактора «Вісника Харківського

національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва». З гордістю зазначимо, що «Вісті Харківського ентомологічного товариства» виходять вже 30 років і входять до переліку фахових наукових видань України. Він також був членом редакційних колегій «Вістей біосферного заповідника Асканія-Нова» і низки збірників наукових праць і матеріалів конференцій та з'їздів, постійно виважено і вдумливо редагуючи на високому професійному рівні велику кількість статей, що без сумніву сприяло підвищенню наукового статусу цих видань.

Професор О. В. Захаренко підготував одного доктора і трьох кандидатів наук. Є автором понад 100 наукових праць, у тому числі навчального посібника «Сельскохозяйственная энтомология» і підручника «Сільськогосподарська ентомологія». Основні його публікації увійшли до всесвітнього бібліографічного банку даних з Neuroptera (США).

Ми, його колеги та учні шанували його, в першу чергу, як порядну, добру і чуйну до кожного людину. О. В. був прекрасним організатором науки, він завжди створював ділову і в той же час доброзичливу ауру в колективі, він був мудрою, толерантною людиною, завжди приймав виважені рішення.

УДК 632:533.2:9:95(477.7)

Бакуменко О. М., канд. с.- г. наук, доцент, **Мартіян К. Ю.**, бакалавр,
Гаврилін В. В., магістр, **Ляшенко Д. С.**, магістр
Сумський національний аграрний університет

ЕФЕКТИВНІСТЬ ХІМІЧНИХ ТА БІОЛОГІЧНИХ ПРЕПАРАТІВ ПРОТИ ОСНОВНИХ ХВОРОБ СОНЯШНИКА

Як великий експортер продовольства Україна відіграє важливу роль на світовій арені. Виклики війни лише підкреслюють ключову роль сільськогосподарського сектора в продовольчій безпеці в країні та за кордоном і в ці неспокійні часи вкрай важливо визначити та чітко зрозуміти його перспективи. Багато що залежить від родючості ґрунту, нових селекційних видів рослин тощо, однак не варто забувати про великий різновид хвороб, шкідників та спектр засобів захисту, який з кожним днем усе більше розвивається. На жаль, сільське господарство